

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

στην πρόταση νόμου: «Τροποποίηση των διατάξεων που ρυθμίζουν την ιδιότητα των ατόμων ως ανέργων και αυτών που διέπουν την παροχή τακτικής επιδότησης της ανεργίας»

ΠΡΟΣ ΤΗ ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Η ιδιότητα ενός ατόμου ως ανέργου ορίστηκε για πρώτη φορά το 1954 και συγκεκριμένα με το Νομοθετικό Διάταγμα 2961/1954, όπου και ορίστηκαν τα κριτήρια για να αποκτήσει κάποιος την ιδιότητα αλλά και το είδος των παροχών που δικαιούται φέροντας αυτήν την ιδιότητα. Παρότι έχουν μεσολαβήσει εβδομήντα (70) έτη από τότε και έχει υπάρξει πληθώρα νομοθετημάτων με σκοπό τη ρύθμιση της ανεργίας, δεν έχει επέλθει καμία ουσιαστική μεταβολή στα κριτήρια της ιδιότητας ανέργου από τότε. Είναι σημαντικό, όμως, να εκσυγχρονισθεί ο τρόπος με τον οποίο αποδίδεται η ιδιότητα του ανέργου σε κάποιο άτομο, λαμβάνοντας υπόψη τόσο τις συνθήκες στην αγορά εργασίας, αλλά και την πρακτική που ακολουθούν άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Δεδομένων των συνθηκών ευέλικτης εργασίας που επικρατούν στην αγορά, είναι ανάγκη να μεταβληθούν τα κριτήρια εγγραφής κάποιου στο Μητρώο Ανέργων της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α- πρώην ΟΑΕΔ) , ώστε να αντανakλούν την πραγματικότητα. Τα κριτήρια ορίζονται στο άρθρο 3 του Ν. 1545/1985 και συγκεκριμένα στην παρ. 1, όπου αναφέρεται ότι:

«Άνεργος θεωρείται εκείνος που μετά τη λύση ή τη λήξη της εργασιακής σχέσης αναζητεί εργασία, αποδέχεται να απασχοληθεί σε εργασία που του προσφέρεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες του ΟΑΕΔ στον ευρύτερο επαγγελματικό του κλάδο ή δέχεται να παρακολουθήσει προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή μετεκπαίδευσης και γενικά επωφελείται από κάθε περίπτωση δυνατότητας για απασχόληση».

Από την ερμηνεία της ως άνω διάταξης, αλλά και δεδομένων των πρακτικών που ακολουθούνται από τα τοπικά γραφεία της Δ.ΥΠ.Α. (ΚΠΑ2), καταλαβαίνουμε ότι η έναρξη απασχόλησης, ανεξαρτήτως τύπου ή ωρών εργασίας, επιφέρει αυτόματα τη διαγραφή από το Μητρώο Ανέργων και την κατάργηση κάθε τύπου βοήθειας του Κράτους προς τον πολίτη. Ωστόσο, σε αρκετές ευρωπαϊκές χώρες, υπάρχει σαφής διάκριση μεταξύ των διάφορων καθεστώτων απασχόλησης, καθιστώντας τα κριτήρια πολύ πιο δίκαια και εναρμονισμένα με τη σύγχρονη αγορά εργασίας.

Στην Αυστρία, τα άτομα που λαμβάνουν εισοδήματα από εργασία μικρότερα των 500,91 ευρώ τον μήνα θεωρούνται δυνητικά άνεργα και λαμβάνουν επίδομα ανεργίας. Το ίδιο σύστημα ακολουθεί η Ρουμανία. Στο Βέλγιο, όλοι οι εργαζόμενοι με καθεστώς δυνητικής απασχόλησης λαμβάνουν επίδομα ανεργίας, καθώς θεωρούνται επίσης δυνητικά άνεργοι. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, το ποσό της επιδότησης κυμαίνεται ανάλογα με το εισόδημα που αποκτάται από τη μερική απασχόληση, με τις συνολικές απολαβές κάθε ατόμου να μην υπερβαίνουν το ανώτατο μηνιαίο επίδομα ανεργίας για έναν άνεργο χωρίς καμία απασχόληση. Παρόμοιο σύστημα ακολουθείται και στη Βουλγαρία, όπου οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης, που λαμβάνουν μισθό μικρότερο του κατώτατου, λαμβάνουν το ήμισυ του επιδόματος που θα δικαιούνταν αν ήταν άνεργοι.

Η Κύπρος ακολουθεί ένα διαφορετικό σύστημα, βασισμένο σε ασφαλιστικές μονάδες, ωστόσο και εκεί υπάρχει πρόβλεψη να λαμβάνουν επιδότηση ανεργίας όσοι εργάζονται με αμοιβές μικρότερες των 6,04 ευρώ την ημέρα. Στην Τσεχία, εάν ο μισθός κάποιου εργαζόμενου δεν υπερβαίνει το μισό κατώτατο μισθό, τότε παραμένει εγγεγραμμένος στο Μητρώο Ανέργων του αντίστοιχου προς την Δ.ΥΠ.Α. οργανισμού και λαμβάνει ένα συμπληρωματικό επίδομα ανάλογα

με την προϋπηρεσία του. Το ίδιο σύστημα ακολουθεί και η Δανία, όπου οι εργαζόμενοι μερικής απασχόλησης εξακολουθούν να διατηρούν την ιδιότητα του ανέργου εάν η εργασία τους δεν υπερβαίνει τις 160,33 ώρες μηνιαίως.

Στη Γερμανία, όπως και στην Ιρλανδία, υπάρχει πρόβλεψη της εγγραφής στο Μητρώο Ανέργων για όσους εργάζονται υπό καθεστώς μερικής απασχόλησης. Για τη Γερμανία αρκεί κάποιος να εργάζεται λιγότερο από δεκαπέντε (15) ώρες την εβδομάδα. Στην Ιρλανδία, διατηρείται η ιδιότητα σε περίπτωση εργασίας μέχρι τρεις (3) ημέρες εντός των επτά (7) της εβδομάδας. Εάν πληρούν τα γενικά κριτήρια για λήψη τακτικής επιδότησης ανεργίας και στις δύο χώρες οι εργαζόμενοι που εμπίπτουν στις ανωτέρω κατηγορίες εξακολουθούν να λαμβάνουν την επιδότηση.

Άλλες χώρες, όπως η Ολλανδία, η Ισπανία και η Νορβηγία, προβλέπουν ειδική μεταχείριση για όσους εργάζονται αλλά, λόγω συρρίκνωσης της επιχειρηματικής δραστηριότητας, χάνουν μέρος των ωρών εργασίας τους. Λόγω της κοινής πρακτικής των επιχειρήσεων να μειώνουν το χρόνο απασχόλησης των εργαζομένων όταν αντιμετωπίζουν δυσμενείς οικονομικές συνθήκες, αυτές οι χώρες προβλέπουν την απόδοση της ιδιότητας του ανέργου σε εργαζόμενους που απώλεσαν το 50% των συνολικών ωρών εργασίας τους. Τα άτομα αυτά έχουν πρόσβαση, τόσο σε ειδική επιδότηση προς κάλυψη του ποσού που έχασαν από τη μισθωτή τους εργασία, όσο και στα διάφορα προγράμματα επιμόρφωσης και δια βίου μάθησης που προσφέρουν οι αντίστοιχοι προς τη Δ.ΥΠ.Α. οργανισμοί.

Στην Ελλάδα, μέχρι τώρα, δεν υπάρχει κάποια σχετική πρόβλεψη. Η μόνη δυνατότητα που δίνεται στα άτομα, σε περίπτωση ευκαιριακής απασχόλησής τους, είναι αυτή που προβλέπεται στο άρθρο 92 του Ν.4461/2017, βάσει του οποίου:

«Άνεργοι εγγεγραμμένοι στα μητρώα του Οργανισμού Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ), που πραγματοποίησαν ως και εβδομήντα(70) ημερομίσθια ανά δωδεκάμηνο, μπορούν με αίτησή τους προς τον ΟΑΕΔ να βεβαιώνουν συνεχή χρόνο ανεργίας, αφαιρουμένου του ως άνω χρόνου εργασίας τους και κάθε χρονικού διαστήματος κατά το οποίο δεν ήταν εγγεγραμμένοι άνεργοι».

Η ως άνω διάταξη αφορά μόνο την αναγνώριση του χρόνου ανεργίας και τίποτε περισσότερο, ενώ προϋποθέτει την παραμονή του ανέργου στο Μητρώο για τουλάχιστον δώδεκα (12) μήνες. Η πραγματικότητα αποδεικνύει ότι με την ανάληψη οποιουδήποτε είδους απασχόλησης, η ιδιότητα του ανέργου χάνεται και θα πρέπει να γίνει ειδική αίτηση για να μη χαθεί ο χρόνος ανεργίας. Ωστόσο, αυτό δεν ισχύει για τις περιπτώσεις όπου οι άνεργοι λαμβάνουν τακτική επιδότηση ανεργίας. Τα όσα ορίζονται στη συγκεκριμένη διάταξη αποτελούν αντικίνητρο προς την εύρεση, έστω και ευκαιριακής απασχόλησης, με αποτέλεσμα η αγορά εργασίας να πιέζεται και ο άνεργος να χάνει τις λίγες ευκαιρίες που έχει για απόκτηση επιπλέον εισοδήματος. Αυτός είναι και ο βασικότερος λόγος για τον οποίο παρατηρούμε το φαινόμενο άνεργοι να μην επιλέγουν την ευκαιριακή απασχόλησή τους, ακόμη και όταν τους παρουσιάζονται ευκαιρίες.

Εκ των ανωτέρω, προκύπτει η ανάγκη για μεταρρύθμιση του συστήματος εγγραφής και παραμονής στο Μητρώο Ανέργων της Δ.ΥΠ.Α., ώστε η Ελλάδα να εναρμονιστεί με άλλες ευρωπαϊκές χώρες και να λάβει υπόψη τις αλλαγές που έχουν συντελεστεί τα τελευταία χρόνια στην αγορά εργασίας.

Καταργούμενες Διατάξεις

Άρθρο 92 Νόμου 4461/2017

Τροποποιούμενες Διατάξεις

Άρθρο 3 Νόμου 1545/1985

Άρθρο 4 Νόμου 1545/1985

Αθήνα, 22 Μαΐου 2024

Οι προτείνοντες Βουλευτές

Βασίλειος Στίγκας

Γεώργιος Ασπιώτης

Μιχαήλ Γαυγιωτάκης

Πέτρος Δημητριάδης

Αλέξανδρος Ζερβέας

Ιωάννης Κόντης

Αθανάσιος Χαλκιάς

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ

Τροποποίηση των διατάξεων που ρυθμίζουν την ιδιότητα των ατόμων ως ανέργων και αυτών που διέπουν την παροχή τακτικής επιδότησης της ανεργίας

Άρθρο 1

Τροποποίηση άρθρου 3 ν. 1545/1985

Το άρθρο 2 του ν. 1545/1985 τροποποιείται ως προς την παρ. 1 όπου ορίζονται τα κριτήρια απόκτησης της ιδιότητας του ανέργου και εγγραφής στο Μητρώο Ανέργων της δημόσιας υπηρεσίας Απασχόλησης (Δ.ΥΠ.Α.) ως εξής:

1. Άνεργος θεωρείται εκείνος που μετά τη λύση ή τη λήξη της εργασιακής σχέσης αναζητεί εργασία, δέχεται να απασχοληθεί σε εργασία που του προσφέρεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες της ΔΥΠΑ στον ευρύτερο επαγγελματικό του κλάδο ή δέχεται να παρακολουθήσει προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης ή μετεκπαίδευσης και γενικά επωφελείται από κάθε περίπτωση δυνατότητας για απασχόληση τουλάχιστον 16 ωρών εβδομαδιαίως.

2. Δεν θεωρούνται άνεργοι:

(α) όσοι ασχολούνται με ή ασκούν οποιοδήποτε ελεύθεριο ή άλλο επάγγελμα απασχόλησης περισσότερων των 16 ωρών εβδομαδιαίως ή είναι επιχειρηματίες ή η κύρια απασχόλησή τους είναι οι γεωργικές, δασικές ή κτηνοτροφικές εργασίες εκτός από τους υπαγόμενους στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ (πρώην ΙΚΑ).

(β) Οι σύζυγοι ή τα παιδιά που απασχολούνται σε επιχείρηση ή εκμετάλλευση του ή της συζύγου, του πατέρα ή της μητέρας,

(γ) όσοι συνταξιοδοτούνται από το Δημόσιο ή από οποιοδήποτε ασφαλιστικό οργανισμό κύριας ή επικουρικής ασφάλισης, με ποσό ίσο ή μεγαλύτερο από το κάθε φορά κατώτερο όριο σύνταξης που επιβάλλει το ΙΚΑ στους ασφαλισμένους του,

(δ) όσοι υπηρετούν στις Ένοπλες Δυνάμεις,

(ε) όσοι εκτίουν ποινή στερητική της ελευθερίας ή υποβάλλονται σε μέτρα ασφαλείας ή σε ποινικό σωφρονισμό με αναμορφωτικά ή θεραπευτικά μέτρα, μέσα σε σωφρονιστικά ή αναμορφωτικά ή θεραπευτικά καταστήματα.

Άρθρο 2

Τροποποίηση άρθρου ν. 1545/1985

Το άρθρο 4 του ν. 1545/1985 συμπληρώνεται με επιπλέον παράγραφο βάσει της οποίας:

«10. Οι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Ανέργων της Δ.ΥΠ.Α. άνεργοι, που εμπίπτουν στην κατηγορία των απασχολούμενων λιγότερο από 16 ώρες εβδομαδιαίως, δικαιούνται επιδότησης, το ποσό της οποίας ορίζεται ίσο με τη διαφορά που προκύπτει μεταξύ του ποσού τακτικής επιδότησης που λάμβανε ο άνεργος, τηρουμένων των προηγούμενων κριτηρίων και του ποσού του εισοδήματος που λαμβάνει από τη μισθωτή εργασία υπό καθεστώς μερικής ή εκ περιτροπής απασχόλησης.»

Άρθρο 3
Κατάργηση άρθρου 92 ν. 4461/2017

Το άρθρο 92 του ν. 4461/2017 καταργείται δεδομένης της διατήρησης της ιδιότητας του ανέργου σε περίπτωση ευκαιριακής απασχόλησης, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 1 της παρούσης Πρότασης Νόμου.

Αθήνα, 22 Μαΐου 2024

Οι προτείνοντες Βουλευτές

Βασίλειος Στίγκας

Γεώργιος Ασπιώτης

Μιχαήλ Γαυγιωτάκης

Πέτρος Δημητριάδης

Αλέξανδρος Ζερβέας

Ιωάννης Κόντης

Αθανάσιος Χαλκιάς